

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи
2022-2023 навчальний рік

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Психологія особистості
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибіркового освітній компонент: вибіркового

Форма здобуття освіти – заочна
(очна; змішана; дистанційна)

Галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і назва галузі знань)

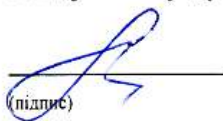
Спеціальність 231 «Соціальна робота»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»
першого(бакалаврського) рівня вищої освіти

курс 1

Силабус освітнього компоненту розглянуто
на засіданні кафедри
психіатрії, наркології, медичної психології
та соціальної роботи
Протокол № 10 від
«30» червня 2022 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

проф. Кожина Г.М.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією
з проблем терапевтичного профілю

Протокол № 1 від
«25» серпня 2022 р.

Голова

(підпис)

проф. Кравчун П.Г.
(прізвище та ініціали)

Розробники силабусу:

1. Терьошина І.Ф., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи

Дані про викладачів, що викладають освітній компонент

Викладачі:

Терьошина І.Ф. +380505509577, e-mail: if.teroshyna@knmu.edu.ua

Профайли викладача

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=aezuv_EAAAAJ&view

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211453409>

<https://orcid.org/0000-0002-8112-2514>

<https://publons.com/researcher/1934787/tieroshyna-iryna/>

Очні консультації, заочні консультації. Он-лайн консультації: на платформі Moodle, Zoom або Google Meet по середам кожного тижня о 14 годині за київським часом.

Локація: 61022, м.Харків, пр. Науки, 4; вул. Академіка Павлова, 46.
Тел./факс (057) 738-10-68.

Бази кафедри: КНП ХОР «Обласна клінічна психіатрична лікарня №3», Військово-медичний клінічний центр Північного регіону, ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», КНП ХОР «Обласний наркологічний диспансер», ННМК «Університетська клініка» ХНМУ.

E-mail:

kaf.6med.psihiatrii@knmu.edu.ua

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (практичні заняття 8:00-12:15 / 12:25-16:45 у відповідності з розкладом; лекції – 9:20-11:00, 13:20-15:00 у відповідності з розкладом).

Вступ

Силабус освітнього компоненту «Психологія особистості» складена відповідно до Освітньо-професійної програми “Соціальна робота” та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 23 “Соціальна робота”, спеціальності 231 “Соціальна робота”.

Опис освітнього компоненту: «Психологія особистості» –освітній компонент , який в контексті сучасних досягнень психологічної науки посилює теоретичну та практичну професійну підготовку бакалаврів з соціальної роботи. Знання освітнього компоненту психологічних освітніх компонентів є невід’ємними обов’язковими в роботі соціального працівника так як вона направлена на соціалізацію різних груп населення.

Опис освітнього компоненту: «Психологія особистості» –освітній компонент , який в контексті сучасних досягнень психологічної науки посилює теоретичну та практичну професійну підготовку бакалаврів з соціальної роботи .Знання освітнього компоненту психологічних освітніх компонентів є невід’ємними обов’язковими в роботі соціального працівника так як вона направлена на соціалізацію різних груп населення.

Предметом вивчення освітнього компонента є особистість клієнта в широкому сенсі цього слова.

Міждисциплінарні зв’язки:

Освітній компонент «Психологія особистості» базується на вивченні студентами основ загальної психології, загальної соціології, етики соціальної роботи, психології спілкування - інтегрується з цими освітніми компонентами, та закладає основи вивчення студентами психологічної допомога в соціальній роботі ,методів соціальної роботи, основ реабілітології,основ психоконсультації та психокорекції

Пререквізити освітнього компоненту: соціальна психологія

Постреквізити освітнього компоненту: загальна та вікова психологія, соціальна педагогіка, психологічна допомога в соціальній роботі, основи психоконсультації, психологія управління.

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4681>

У результаті вивчення освітнього компоненту студент повинен:

знати:

1. сучасні характеристики феномена особистості у психології; основні теорії особистості у зарубіжній та вітчизняній психологічній науці;
2. різні психологічні підходи до структури, розвитку та формування особистості в онтогенезі, до її соціалізації;
3. особливості методів дослідження особистості у різних теоретичних концепціях;

вміти:

1. дотримуватися певного методологічного підходу до психологічного дослідження та аналізу особистості;
- 2.орієнтуватися у різноманітних теоріях, критично аналізувати різні підходи до проблеми особистості, до її розвитку та формування; в практичній роботі враховувати специфіку ментальності населення;
- 3.визначати основні властивості особистості, психологічні механізми детермінації її поведінки, механізми захисту;
- 4.враховувати особистісні потреби клієнтів різних категорій, специфіку їх оточення та умов проживання;
- 5.знаходити найбільш продуктивний шлях до вирішення проблем певного типу особистості, розробляти основні напрями соціальної роботи з її розвитку;
- 6.враховувати індивідуальність, неповторність, внутрішній потенціал самотворення особистості.

1.Мета та завдання освітнього компоненту

1.1. Мета: ознайомлення студентів з теоретичними засадами, методологією, технологіями та сучасною проблематикою психології особистості.

1.2 Завдання:

1. Надати відомості щодо предмету, специфіки, методів, основних шкіл та напрямків психології особистості як базового психологічного освітнього компоненту.

2. Розширити уявлення студентів про сучасний стан та актуальні проблеми цього напряму психологічної науки.

3. Розглянути еволюцію та сутність основних концепцій психології особистості.

4. Засвоїти основні поняття психології особистості.

5. Розглянути сучасні психодіагностичні методики, що застосовуються при дослідженні особистості.

6. Сформувати систему знань про закономірності та особливості психічного розвитку, концепції та періодизації вікового розвитку особистості.

7. Засвоїти знання про фактори, що сприяють особистісному зростанню та самореалізації людини.

1.3. Компетентності та результати навчання

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
Фахові компетентності (ФК)	ФК4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади. ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН	ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами. ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід. ПРН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги. ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

	ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин. ПРН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки. ПРН 16. Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу. ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів. ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин. ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички
- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2.Інформаційний обсяг освітнього компоненту :

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступень, ОПП	Характеристика освітнього компоненту	
		Заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 4.5	Галузь знань 23 Соціальна робота	Вибірковий ОК	
Загальна кількість годин - 135	Спеціальність: 231 соціальна робота	Рік підготовки:	
		1-й	-й
		Семестр	
			2-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 28 самостійної роботи студента - 117	Освітній ступень Бакалавр ОПП «Соціальна робота»	Лекції	
		4 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		117 год.	год.
Індивідуальні завдання:			
год.			
Вид контролю: залік			

2.1. Опис освітнього компоненту

2.1.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1.	Поняття особистості у психології	2	вступна
2.	Вітчизняні теорії особистості	2	інформаційна
	Разом	4	

2.1.2.Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Предмет психології особистості. Сутність поняття “особистість” у психології	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем вих елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль:залік
2	Структура особистості	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем вих елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування

				Підсумковий контроль:залік
3	Самосвідомість особистості	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем вих елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль:залік
4	Індивідуальність особистості	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем вих елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль:залік
5	Потреби і мотиви як джерело активності особистості	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем вих елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль:залік
6	Спрямованість особистості	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем вих елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль:залік
7	Емоційний світ особистост	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем вих елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль:залік
8	Умови становлення і розвитку особистості	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем вих елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль:залік
9	Етапи розвитку особистості	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем вих елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль:залік
10	Вітчизняні теорії особистості	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем вих елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль:залік
	Разом 14			

2.1.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Вивчення наукової літератури та конспектування першоджерел	10	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
2.	Підготовка до підсумкового семестрового контролю за темами	10	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
3.	Соціальна ситуація розвитку особистост.	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
4.	Поняття віку в теоріях особистості.	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал

5.	Співвідношення соціальних та біологічних умов розвитку особистості	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
6.	Когнітивний напрямок в теорії особистості	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
7.	Диспозиційний напрямок в теорії особистості (Г.Олпорт, Р.Кеттел, Г.Айзенк).	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
8.	Тенденція до самоактуалізації та самореалізації як рушійна сила розвитку особистості (Маслоу, Олпорт).	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
9.	Тенденція до пошуку сенсу життя та самостворення як	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь

	рушійні сили розвитку особистості		під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Підсумковий контроль: зал
10.	Класифікація сучасних теорій особистості.	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
11.	Протиріччя біологічного й соціального в забезпеченні здоров'я людини й шляхи його подолання.	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
12.	Поняття особистості у психології	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
13.	Психоаналіз: загальні концепції та принципи	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал

			здобувачами вищої освіти; усне опитування	
14.	Класичний біхевіоризм	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
15.	Гуманістичний напрямок у теоріях особистості	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
16.	Вітчизняні теорії особистості	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
17.	Перегляд психодинамічного напрямку	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал

18.	Его-психологія у теоріях особистості	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
19.	Феноменологічний напрямок у теоріях особистості	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: зал
20.	Разом	117		

3. Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти

Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти здійснюється згідно «Інструкції оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/instr_ocin21.docx

Оцінювання поточної та загальної навчальної діяльності (ПНД, ЗНД).

Поточна навчальна діяльність (ПНД) - це навчальна діяльність студента впродовж семестру, яка контролюється науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. ПНД передбачена для ОК, вивчення яких в поточному семестрі не закінчується. ПНД вважається виконаною, якщо здобувач в поточному семестрі відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3 балам та вище, в такому разі у відомість виставляється відмітка «відпрацьовано» та вказується середній бал в 4-бальній системі (розраховується автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ), або «не відпрацьовано», якщо здобувач в поточному семестрі має невідпрацьовані пропущені аудиторні заняття та лекції, або середній бал нижче за 3 бали.

Загальна навчальна діяльність (ЗНД) – це навчальна діяльність здобувача освіти впродовж всього періоду вивчення ОК (або частини), що закінчуються оцінкою з формою контролю «залік», ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Бали за ЗНД для ОК з формою контролю «залік» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення ОК (з точністю до сотих) за таблицею 2 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для ОК, що завершуються заліком)», що додається (додаток 2), автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 120 до 200.

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для освітніх компонентів , що завершуються заліком)**

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.2 Проведення та оцінювання заліку

Оцінювання результатів вивчення освітнього компоненту проводиться безпосередньо під час останнього заняття, яке проводиться науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. це підсумковий контроль, що проводиться після засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з освітнього компоненту на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи. Оцінювання освітнього компоненту проводиться по закінченні вивчення освітнього компоненту у формі «заліку»

Підсумкове заняття передбачає такі контрольні елементи:

1.Оцінювання засвоєння теоретичного матеріалу, який включає наступне:

1) завдання з освітнього компоненту, які охоплюють зміст навчального матеріалу підсумкового заняття відповідно до програми освітнього компоненту

2) усне опитування
оцінювання теоретичних знань за всіма темами ОК оцінюються за таблицею:4

Таблиця 4

**Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності
здобувачів освіти з освітніх компонентів**

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з освітніх компонентів	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання

	практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Оцінка з освітнього компоненту

Для освітніх компонентів, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД.

Оцінка з освітнього компоненту виставляється лише студентам, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище Оцінки "F_x" або "F" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення освітнього компоненту, формою контролю якої є залік.

Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів. Для освітніх компонентів, формою контролю яких є «залік», сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 200 балів.

Після проведення семестрового контролю для ОК, або частин, що закінчуються формою контролю «залік», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності .

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, F _x	Незадовільно

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання). Відпрацювання проводяться згідно положенню про відпрацювання ХНМУ

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

3.2 .Питання до заліку

1. Предмет психології особистості.
2. Сутність поняття “особистість” у психології Сформувати у студентів систему теоретичних знань із предмету "Психологія особистості".
3. Предмет психології особистості.
4. Індивід. Особистість. Індивідуальність.
5. Множина різноманітних понять особистості: причини і наслідки.
6. Загальне поняття про психіку, основні форми її прояву.
7. Структура особистості.
8. Психоаналітична концепція особистості (З. Фрейд).
9. Достоїнства і недоліки.
10. Розвиток психоаналізу: що відкинули і внесли нового в аналітичний напрямок у психології К. Юнг, А. Адлер, К. Хорні, А. Александер, Е. Фромм. 11. Навіщо людині потрібен психологічний захист? Що він захищає?
11. Негативні наслідки актуалізації механізмів психологічного захисту.
12. Нейролінгвістичне програмування: “за” і “проти”.
13. Розбіжності в підходах до вивчення особистості в біхевіоризмі і когнітивних теоріях особистості.
14. Причини виникнення гуманістичного напрямку в психології.
15. Трансперсональна і глибинна психологія про особистість.
16. Самосвідомість особистості
17. Психологічна сутність самосвідомості.
18. Взаємозв'язок свідомості і самосвідомості особистості.
19. Механізми самосвідомості.
20. Поняття про психологічний захист.
21. Самооцінка і рівень домагань.
22. Індивідуальність особистості
23. Причини виникнення різноманітних типологій людини в психології.
24. Психологічна характеристика темпераменту, прояв його основних властивостей: активності, темпу, продуктивності, збуджуваності і т. д
25. Види темпераментів: достоїнства і недоліки
26. Потреби і мотиви як джерело активності особистості
27. Джерела активності особистості в різних психологічних теоріях.
28. Інстинкти як рушійна сила поведінки
29. Класифікація потреб.
30. Мотив як опредмечена потреба, як спонукання до активності.
31. Мотиви усвідомлювані і такі, що реально діють, зовнішні і внутрішні мотиви
32. Спрямованість особистості як система стійких мотивів.
33. Форми прояву спрямованості.
34. Неусвідомлювані мотиви: потяги і установки; усвідомлені мотиви: бажання, інтереси, схильності, ідеали, світогляд, переконання.
35. Види спрямованості.
36. Ціннісні орієнтації як змістовна характеристика спрямованості.
37. Базові емоції та особистісний афективним симптомокомплекс.
38. Емоційний інтелект та його структура.
39. Індивідуальна своєрідність емоційних станів особистості
40. Емоційні особистісні типи та спрямованість особистості.
41. Характеристики емпатійної особистості
42. Умови становлення і розвитку особистості
43. Взаємозв'язок психічного розвитку і розвитку особистості.
44. Психодинамічний напрямок щодо становлення і розвитку особистості.
45. Конституціональна психологія.

46. Соціогенетичний підхід до становлення і розвитку особистості.
47. Теорія наuczіння.
48. Гуманістичний напрямок щодо становлення і розвитку особистості.
49. Етапи розвитку особистості.
50. Процес становлення і розвитку особистості в онтогенезі.
51. Періодизація психічного розвитку особистості.
52. Критерії психічно зрілої особистості.

3.3. Контрольні питання

Тема. Предмет психології особистості. Сутність поняття “особистість” у психології

1. Предмет психології особистості.
2. Індивід. Особистість. Індивідуальність.
3. Множина різноманітних понять особистості: причини і наслідки.
4. Загальне поняття про психіку, основні форми її прояву.

Тема. Структура особистості.

1. Психоаналітична концепція особистості (З. Фрейд). Достоїнства і недоліки.
2. Розвиток психоаналізу: що відкинули і внесли нового в аналітичний напрямок у психології К. Юнг, А. Адлер, К. Хорні, А. Александер, Е. Фромм.
3. Негативні наслідки актуалізації механізмів психологічного захисту.
4. Нейролінгвістичне програмування: “за” і “проти”.
5. Розбіжності в підходах до вивчення особистості в біхевіоризмі і когнітивних теоріях особистості.
6. Причини виникнення гуманістичного напрямку в психології.
7. Трансперсональна і глибинна психологія про особистість.

Тема. Самосвідомість особистості

1. Психологічна сутність самосвідомості.
2. Взаємозв'язок свідомості і самосвідомості особистості.
3. Механізми самосвідомості.
4. Поняття про психологічний захист.
5. Самооцінка і рівень домагань.

Тема. Індивідуальність особистості

1. Причини виникнення різноманітних типологій людини в психології.
2. Психологічна характеристика темпераменту, прояв його основних властивостей: активності, темпу, продуктивності, збуджуваності і т. д.
3. Види темпераментів: достоїнства і недоліки.
4. Потреби і мотиви як джерело активності особистості
5. Джерела активності особистості в різних психологічних теоріях.
6. Інстинкти як рушійна сила поведінки
7. Класифікація потреб.
8. Мотив як опередмечена потреба, як спонукання до активності.
9. Мотиви усвідомлювані і такі, що реально діють, зовнішні і внутрішні мотиви.

Тема. Спрямованість особистості.

1. Спрямованість особистості як система стійких мотивів.
2. Форми прояву спрямованості.
3. Неусвідомлювані мотиви: потяги і установки; усвідомлені мотиви: бажання, інтереси, схильності, ідеали, світогляд, переконання.
4. Види спрямованості.
5. Ціннісні орієнтації як змістовна характеристика спрямованості.

Тема. Емоційний світ особистості

1. Базові емоції та особистісний афективним симптомокомплекс.
2. Емоційний інтелект та його структура.

3. Індивідуальна своєрідність емоційних станів особистості
4. Емоційні особистісні типи та спрямованість особистості.
5. Характеристики емпатійної особистості

Тема. Умови становлення і розвитку особистості

1. Взаємозв'язок психічного розвитку і розвитку особистості.
2. Психодинамічний напрямок щодо становлення і розвитку особистості.
3. Конституціональна психологія.
4. Соціогенетичний підхід до становлення і розвитку особистості. Теорія научіння.
5. Гуманістичний напрямок щодо становлення і розвитку особистості.
6. Діяльнісний підхід до становлення і розвитку особистості.

Тема. Етапи розвитку особистості.

1. Процес становлення і розвитку особистості в онтогенезі.
2. Періодизація психічного розвитку особистості.
3. Критерії психічно зрілої особистості.

3.4.Індивідуальні завдання студентів під керівництвом викладача з освітнього компоненту проводиться протягом семестру у формі: вивчення літературних джерел, рекомендованих для опанування тем і проблем та підготовки доповідей за ними. За участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат, які можуть додаватись заохочувальні бали (не більше 10). В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів

Розрахунок балів:

1. Написання та захист (презентація) реферату за будь-якою темою програми 2-3 бали
2. Виконання та успішний захист самостійної індивідуальної роботи, проекту тощо. 4-6 балів
3. Участь або презентація стендового доповіді на конференції 7-8
4. Переможці (три перших призових місця) на олімпіаді або конференції 10

3.5.Правила оскарження оцінки.

Студент звертається із відповідним запитом до викладача, який переглядає наявні результати навчальної діяльності студента, що підлягають оцінюванню, при цьому за об'єктивних умов (виявлені технічні помилки) набрані бали можуть бути підвищені. У ситуації, коли студент претендує на вищий бал і вважає оцінювання результатів його навчальної діяльності необ'єктивним, на кафедрі створюється комісія, яка пропонує здобувачу у визначеній формі (усній/письмовій) продемонструвати рівень набутих знань, умінь і навичок з даного освітнього компоненту. Бали можуть підвищитися в тому випадку, якщо студент підтверджує задекларований ним рівень знань.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Щоб досягти мети навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати заняття, читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Відвідування занять та поведінка. Студентам необхідно не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягненими в медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі, маску, зошит, ручку. До початку занять на клінічній базі кафедри студенти повинні пройти медогляд і мати санітарну книжку з допуском для роботи в лікувальному закладі.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими освітніми потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, зв'яжіться з викладачем.

Рекомендації щодо успішного складання освітнього компоненту: активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи.

Техніка безпеки. Всі студенти повинні обов'язково пройти інструктаж з техніки безпеки, який проводиться на початку першого заняття. Інструктаж проводить викладач академічної групи або відповідальна особа, згідно з інструкцією затвердженої наказом ХНМУ із записом у відповідному журналі.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності. Списування та плагіат при підготовці студентських наукових робіт не допускаються. Використання електронних гаджетів (мобільний телефон, планшет) не допускається в ході практичних занять, лекцій та при проведенні всіх видів контролю.

Кодекс академічної доброчесності ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 27.08.2019 р. № 305) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/kodex_ad.pdf);

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті (наказ ректора ХНМУ від 02.07.2020 р. № 165) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf);

Положення про Комісію з доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 02.07.2020 р. № 165) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf); Положення про порядок перевірки у Харківському національному медичному університеті текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень (наказ ректора ХНМУ від 27.08.2020 р. № 195)

6. Рекомендована література Базова

1. Варій М. Й. Психологія особистості: навч. посібник / М. Й. Варій - К.: Центр учбової літератури, 2008. – 450с.
2. Копець Л. В. Психологія особистості: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Вид. дім «Кієво-Могилянська академія», 2007. – 460 с.
3. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 240 с.
4. Максименко С.Д. Психологія особистості / С.Д. Максименко, К.С.Максименко, М.В.Папуча – К. : Видавництво ТОВ «КММ», 2007. – 296 с.